

Utangulizi.

- * Mahindi ni zao kuu la chakula kwa waku-
lima wengi katika Mkoa wa Tabora na
nchini kwa ujumla
- * Sehemu kubwa ya ardhi inayolimwa Mkoa
wa Tabora uko katika muinuko wa kati ya
meta 1000 hadi 1500 juu ya sawa wa baha-
ri.
- * Una hali ya hewa ya joto kiasi na baridi
kidogo mwezi Juni.
- * Mkoa huu pia hupata mvua haba, wastani
wa milimita 700 hadi 1000 kwa mwaka na
mtawanyiko usio sawa.
- * Wakulima wengi wa Mkoa huu hulima
tumbaku kama zao lao la kipaumbele.
Lakini pia hulima mahindi kwa ajili ya
chakula.

* Changamoto

- * Kutokana na mabadiliko ya tabianchi mara
nyingine mvua huwahi au huchelewa na
pengine huwa kidogo au hukatika mapema
kabla ya mahindi hayajakomaa
- * Wakulima wengi hupanda aina duni za
mbegu za mahindi ambayo uzalishaji wake
ni mdogo.

* Suluhisho

- * Kutokana na hali hii kituo cha utafiti cha
TARI Tumbi kimezalisha aina mpya za
mbegu za mahindi yanayokomaa
mapema ,yanastahimili ukame, yanazaa
sana na yanastahimili magonjwa mbalim-
bali.
- * Mbegu zilizozalishwa ni zile za uchavuzi
huru (OPV) aina mbili; T104 na T 105; na
zilzodhibitiwa katika uchavushaji wake
(hybrid) aina moja TH 501.

T 105

T 104

Sifa zake:-

- * Yanastawi vizuri katika ukanda wa
chini na wa kati (0m –1500m asl).
- * Hustahimili ukame wa kati
- * Hukomaa mapema (wastani wa siku
104 –120)
- * Hutoa mavuno mengi , wastani wa
gunia 18 kwa ekari
- * Yanakoboleka vizuri
- * Matamu kwa kuchoma, hivyo yanafaa
kwa kilimo cha bustani.
- * Zina ukinzani na magonjwa mbalimba-
li kama; milia ya mahindi (MSV),
- * Bakajani kijivu (Gray leaf spot) na
kutu ya majani (Leaf rust)

T 105

Sifa zake: T 104

- * Yanastawi
vizuri katika ukanda wa chini na wa
kati (0m –1500m asl).
- * Hustahimili ukame wa kati
- * Hukomaa mapema (wastani wa siku
110–125)
- * Hutoa mavuno mengi , wastani wa
gunia 20 - 22 kwa ekari
- * Yanakoboleka vizuri
- * Yanapunje nene
- * Matamu kwa kuchoma, hivyo yanafaa
kwa kilimo cha bustani.
- * Zina ukinzani na magonjwa mbalimba-
li kama; milia ya mahindi (MSV),
- * Bakajani kijivu (Gray leaf spot) na
kutu ya majani (Leaf rust)

TH 501

Sifa zake;-

- * Hustawi vizuri katika ukanda wa chini
na wa kati mita 800 hadi 1500 kutoka
usawa wa bahari.
- * Ina ukinzani na mdudu tembo wa gha-
lani (Maize weevil).
- * Hukomaa kwa siku 120
- * Hutoa mavuno mengi wastani wa
gunia 24 kwa ekari.
- * Yana punje nene
- * Yanakoboleka vizuri
- * Yanavumilia magonjwa; milia ya
mahindi, bakajani kijivu na kutu ya
majani.

Sehemu mbegu hizi zinakofaa kulimwa:

Aina hizi za mbegu za mahindi zinafaa kulimwa katika mikoa ifuatayo; Tabora, Kigoma, Shinyanga, Kagera, Geita, Simiyu, Mwanza, Morogoro, Pwani, Tanga, Arusha na Kilimanjaro na sehemu zingine zenye hali ya hewa inayofanana na ya mikoa hizi.

TH 501

Jinsi ya Kulima na matunzo:

Panda mapema mvua za mwanzo
Nafasi za kupanda sm 75 x 30 mbegu moja
maeneo yenye mvua za chini ya wastani.
Nafasi ya 75 x 25 kwa maeneo ya mvua za
juu tya wastani .Mashimo yawe na kina cha
sm 3 -5. Weka mbolea ya kupandia sm 2.5 –5
chini pembeni ya mbegu na isigusane na
mbegu. Weka mbolea ya kukuzia mimea iki-
wa na majani 6 au baada ya siku 30 toka
kupanda . Mbolea iwe umbali wa sm 5 toka
mche . Palizi ya kwanza ifanyike kabla ya
siku 28. Tangu mahindi kupandwa

T 105

begu hizi zinapatikana kwenye maduka ya pembejeo za kilimo au kwa maelezo zaidi maelekezo zaidi wasiliana na mtaalamu wa kilimo aliye karibu nawe. Au ulizia ofisi ya kilimo na mifugo ya wilaya yako.

Hitimisho:

- Mahindi yanayokomaa mapema yanaweza kuitupusha familia na njaa wakati ikisubiri yale ya muda mrefu.
 - Ili kupata mavuno mengi zaidi ni muhimu kufuata kanuni zote za kilimo bora cha mahindi.
 - Mahindi haya hukua haraka, hivyo ni lazima kuzingatia yafuatayo:-
- 1 Wahi kupalilia kuondoa ushindani wa magugu kwa unyevu na virutubishi vya mimea.
 - 2 Weka mbolea ya kukuzia siku 30 baada ya kupanda.

T 104

Taasisi ya Utafiti ya Kilimo Tanzania

**KITUO CHA TUMBI
TABORA
MBEGU MPYA ZA MAHINDI**

**YANAYOKOMAA MAPEMA
NA KUZAA SANA**

Kimeandaliwa na Kituo cha TARI –Tumbi

Mawasiliano:
Mkurugenzi wa Kituo
TARI Tumbi
S.L.P. 306
TABORA
Barua pepe: cdtumbi@tari.go.tz
Simu:+255 732 988885
Fax:+255 732 988848
Wavuti: www.tari.go.tz

Chapisho Na. 2019/3